

LICG HUISDIERENBIJSLUITER

DE HANDLEIDING VOOR HET HOUDEN VAN HUISDIEREN

Serie vogels

Kanarie

Serinus canarius domesticus

De kanarie staat bekend om de mooie zang van het mannetje en is daardoor erg geliefd. Bovendien zijn er door kweken enorm veel verschillende kleurslagen ontstaan. Het zijn sociale vogeltjes die zowel in huis als in een mooie buitenvolière gehouden kunnen worden.

Kies het juiste dier voor uw situatie: lees vóór het kopen eerst of de kanarie het huisdier is dat u zoekt.

Algemeen

Kanaries zijn zangvogels die zowel in de huiskamer als in een volière gehouden kunnen worden. Mannetjes kunnen prachtig zingen. De oorspronkelijke kanarie is grijsbruin met geelgroen van kleur, maar de enorme populariteit van deze vogel heeft geleid tot allerlei kweekvormen. Een tamme kanarie wordt gemiddeld twaalf jaar oud.

Verschillende varianten

Er zijn kleurkanaries, zangkanaries en postuurkanaries. Kleurkanaries worden op kleur en type gekweekt. Er zijn bijna vierhonderd officiële kleurslagen en twee hoofdgroepen, namelijk de gepigmenteerde (met bruin en zwart pigment in de veren) en de ongepigmenteerde kleurkanaries (rood, geel, wit). Alle kanariesoorten kunnen zingen, maar zangkanaries zijn speciaal voor de zang gekweekt. Bij deze vogels zijn type en kleur minder belangrijk. Postuur- of vormkanaries zijn vaak te zien op tentoonstellingen. Deze vogels zijn op uiterlijke kenmerken gekweekt. Ieder ras heeft zijn eigen karakteristieke uiterlijk.

Van nature

De wilde kanarie komt ondermeer voor op de Canarische eilanden en Madeira. Toen de wilde kanarie rond 1478 door de Spanjaarden in Europa werd ingevoerd, is hij waarschijnlijk gekruist met andere vogels, waaronder de kleinere Europese kanarie. Vanuit Zuid-Europa verspreidde de kanarie zich verder naar het noorden. De mannetjes zingen van nature om een vrouwtje (pop) te imponeren. De zang is deels aangeleerd en deels erfelijk. Door gerichte kweek en kruisingen met andere vogels ontstonden de verschillende varianten van de tamme kanarie.

Kanaries zijn gemakkelijk te houden vogels, die prima samen gehouden kunnen worden met andere zangvogelsoorten. Agressiviteit komt niet veel voor, vaak alleen bij twee mannen die in de broedtijd om een pop vechten.

Huisvesting

Sommige kanariesoorten leven bij voorkeur binnen, maar de meeste kanaries kunnen zowel in een ruime kooi in de woonkamer als in een volière of broedkooi gehouden worden. U kunt meerdere kanaries bij elkaar houden, maar zet niet meerdere mannetjes bij elkaar, ze kunnen dan gaan vechten. Twee vrouwtjes kunnen wel samen. Een mannetje en een vrouwtje kan ook, u heeft dan wel kans dat ze gaan broeden. Gaat het u om de zang, dan zult u een mannetje alleen moeten houden.

Bij een volière is het van belang dat er een tocht- en vorstvrij nachthok is. Beplanting kan, maar is niet nodig voor het welzijn van de vogels. Als bodembedekking in de volière kan men metselzand gebruiken, de bodembedekking in een kooi kan bestaan uit schelpenzand, niet-stuivende kattenbakkorrels, materiaal uit maïskorrels of beukensnippers.

Een kooi moet minimaal twee zitstokken bevatten. Een zitstok heeft de juiste dikte als de teentjes bijna de stok kunnen omsluiten. In een volière moeten meerdere dikke en dunne stokken (dus met verschillende diameters), takken of twijgen aanwezig zijn. Let op dat de vogels in de winter niet op bijvoorbeeld een ijzeren stang gaan slapen. Dit kan bevriezing van de voet en tenen veroorzaken.

Vrijwel alle kanarierassen nemen graag een bad. Zorg daarom voor een vogelbadje. Haal in de winter het badwater op tijd weg zodat de vogel niet nat gaat slapen.

Heeft u de vogels binnenshuis, zorg er dan voor dat ze elke dag ongeveer even lang licht krijgen. Te veel wisselende lichtperiodes zorgen ervoor dat de kanaries in de rui gaan en dan steeds blijven ruien. Dit wordt stokrui genoemd en is niet goed voor de vogels. Dek daarom liever de kooi 's avonds af met bijvoorbeeld een doek. Een periode van ongeveer elf uur is het beste. Om te gaan broeden hebben kanaries diverse prikkels nodig, waaronder een daglengte van veertien tot vijftien uur per etmaal. Wilt u dat de vogels gaan broeden dan kunt u de daglengte stapsgewijs verlengen.

Verzorgen en hanteren

De kanarienkooi moet regelmatig verschoond worden. Houd de bodem en stokken vrij van uitwerpselen en ververs de bodembedekking ten minste iedere twee tot drie weken om ziektes te vermijden. Maak minstens eens per week de voerbakjes en dagelijks de drinkbakjes en het badje schoon.

Sommige kanarierassen, zoals de Norwichkanarie, zijn erg rustig. Andere rassen zijn levendiger en beweeglijker. Bij een rustige benadering raken kanaries snel vertrouwd met de verzorger. Een kanarie wordt echter meestal niet zo tam als bijvoorbeeld een parkiet of een papegaai.

Houd in de gaten of de nagels van de kanarie niet te lang worden en knip deze bij als dat nodig is, of laat het de dierenarts eerst voor doen.

Moet u de kanarie vangen, sluit dan voorzichtig uw hand om zijn rug en neem de kop tussen uw middenvinger en wijsvinger. Fixeer de vleugels met de muis van de hand en de middel- en ringvinger. De pootjes worden met de pink gefixeerd. Pas op dat de vingers niet de borst van de vogel omklemmen omdat de vogel hierdoor kan stikken. Voorkom stress zoveel mogelijk. Voor het vervoer kunt u de vogel het beste in een kleine, donkere vervoersdoos doen, zo blijft de kanarie het rustigst.

Voeding

Voor kanaries zijn er speciale zaadmengsels, die u kunt kopen in de dierenpeciaalzaak. Zaden bevatten niet voldoende van diverse vitaminen en kalk. Dit moet daarom aangevuld worden met eivoer waarin de benodigde vitaminen en mineralen zitten (dus niet alleen tijdens de kweekperiode!). Daarnaast kunt u bijvoeren met onkruidzaden en onkruiden zoals vogelmuur en kunt u groente en fruit geven. Geef nooit avocado. Dat is giftig voor vogels. Geef ook niet teveel sla. Dit kan diarree veroorzaken.

In plaats van zaadmengsel kunt u ook pellets of korrelvoer geven. Een voordeel van de pelletvoeding is dat de vogels niet alleen de lekkerste zaadjes kunnen uitzoeken en daardoor een voedingstekort aan vitaminen en mineralen kunnen oplopen. Met pelletvoeding krijgt de kanarie een volledig uitgebalanceerd voer.

Het beste is zoveel voer te geven als in één dag vrijwel opgegeten wordt. Kanaries eten dagelijks tot 30% van hun lichaamsgewicht en mogen nooit zonder voer zitten, aangezien ze erg snel verhongeren. Grit en maagkiezel moeten altijd aanwezig zijn. Zorg voor schoon drinkwater. Let op dat dit water niet als bad gebruikt wordt en dat er geen ontlasting in kan vallen.

Voortplanting

Het verschil in sekse is bij kanaries buiten het kweekseizoen moeilijk te zien. Hoewel sommige popjes wat kunnen fluiten, zingt alleen een mannetje echt. Het beste is om met voortplanting te wachten totdat de vogels minimaal tien maanden oud zijn, en in goede conditie zijn. Een goed kweekpaar kan meerdere legsels per jaar grootbrengen.

Kanaries broeden het liefst in een open nestgelegenheid, zoals een half open nestkastje, open tralienestkastje of korfje. Het popje bouwt een nest en legt elke dag een ei tot een totaal van vier tot vijf eitjes. De eitjes zijn lichtgroen met donkere spikkeltjes. De broedtijd is dertien tot veertien dagen.

Als de jongen geboren zijn, is het belangrijk dat er voldoende eivoer aanwezig is. Dit bevat eiwitten, vitaminen en mineralen die van levensbelang zijn voor de ouders en jongen. Ook kunnen speciale pellets voor de kweekperiode gevoerd worden.

Na ongeveer twee weken vliegen de jongen uit. Ze worden dan nog enkele weken door het mannetje in afnemende mate gevoerd.

Ziekten en aandoeningen

Een gezonde kanarie maakt een levendige indruk. Vogels die mager zijn, of waarbij de veertjes aan de onderzijde bij de staart smerig zijn, kunnen ziekten onder de leden hebben. De veren moeten goed aansluiten, de vogel mag niet bol zitten. Ook mag hij niet hoorbaar ademen of met open bek ademen. Bij het opblazen van de veertjes van de buik mogen geen donkerrode of donkerpaarse vlekken te zien zijn. Een zieke vogel slaapt vaak met opgezette veren en op twee poten op een stok. Zijn snavel kan hij tussen de veren stoppen, maar hij kan ook met de kop recht vooruit slapen, waarbij het lijkt alsof hij adem te kort komt. Uiteindelijk gaat hij op de grond zitten.

Ziekte kan onder andere veroorzaakt worden door verkeerde of onvoldoende voeding of infecties. Enkele bekende kanarieziekten zijn onder andere coccidiose (een parasitaire ziekte), zweetziekte (een bacteriële darminfectie waar vooral jonge vogels gevoelig voor zijn) en pokken (een virusinfectie).

Bij coccidiose zijn de darmen aangetast. Verschijnselen zijn een rode buik met gezwollen darmen, vermagering en soms diarree. Het is erg besmettelijk via de ontlasting.

Kanariepokken, wat ook wel M-K-V pokken heet omdat het ook bij mussen en vinken voorkomt, is een virusziekte die wordt overgebracht via insecten zoals luizen en muggen, of via wonden. De ziekte kan op verschillende manieren verlopen. Bij de chronische of droge vorm krijgen de vogels voornamelijk op hun kop en poten bultige zweertjes. De acute of natte vorm is vooral inwendig, in keel, luchtpijp en longen. Daarbij gaat het dier naar adem happen, de ziekte wordt daarom ook 'hap-ziekte' genoemd. Genezing is vrijwel niet mogelijk. Wel kunt u uw vogels er jaarlijks tegen laten inenten.

Houd een pas aangekochte vogel uit voorzorg een aantal weken apart van uw andere vogels. Plaats een zieke vogel ook direct afzonderlijk van de rest. Als uw kanarie ziekteverschijnselen vertoont, moet u zo snel mogelijk naar een vogeldierenarts gaan. Wacht, als een vogel genezen is, nog een paar weken voordat u hem terug zet bij andere vogels.

Benodigde ervaring

Voor het op een verantwoorde wijze houden van dit huisdier is geen specifieke ervaring nodig.

Aanschaf en kosten

U kunt een kanarie onder andere kopen bij een gespecialiseerde vogel- of dierenspecialzaak. Vaak bieden leden van een vogelvereniging ook vogels te koop aan. Vraag aan de verkoper welk soort voer de vogels krijgen. De beste tijd om een kanarie aan te schaffen is na de ruiperiode, omstreeks augustus of september.

De aanschafprijs voor een kanarie ligt tussen tien en enkele tientallen euro's per stuk. Een zaadmengsel kost enkele euro's per kilogram, pelletvoeding is iets duurder maar heeft wel een volledig uitgebalanceerde samenstelling. Ook de kosten voor bodembedekking zijn gering. Verder zijn er uiteraard aanschafkosten voor een kooi of volière. Daarnaast kunt u voor kosten komen te staan als uw dier onverhoopt ziek wordt.

Bij het LICG kunt u terecht voor onafhankelijke en betrouwbare informatie over het 'houden van huisdieren'. Door het bieden van deze informatie en het organiseren van campagnes levert het LICG een bijdrage aan verbetering van de gezondheid en het welzijn van huisdieren in Nederland.

Versie: december 2011

Kijk voor de meest recente informatie op www.licg.nl